

ADVIESNOTA voor burgemeester en wethouders

Openbare besluitenlijst

Zaaknummer: 50354-2022

Medewerker	:	Jorrit Boxum
Team	:	Werk Inkomen Zorg
Datum	:	25 oktober 2022
Portefeuillehouder	:	Wethouder J. Compagner

<p>BIJLAGEN: Zaaknummer: 50356-2022</p> <p>☒ Collegevoorstel Beleidsregels Energietoeslag</p> <p>☒ Beleidsregels Energietoeslag Gemeente Olst-Wijhe</p> <p>☒ Collegevoorstel Beleidsregels Energietoeslag versie 2</p> <p>☒ Beleidsregels Energietoeslag Gemeente Olst-Wijhe versie 2</p> <p>☒ Memo betreft: Uitbetalen tweede energietoeslag van € 500, Zaak: 42727-2022</p> <p>☒ Beleidsregels Energietoeslag gemeente Olst-Wijhe versie 3</p>
<p>AFSTEMMING MET</p> <p>☒ Financieel adviseur</p>
<p>☒ Actief openbaar</p> <p>☐ Niet actief openbaar</p> <p>☐ Actief openbaar, eerst contact met steller van deze adviesnota</p>
<p>ONDERWERP</p> <p>Analyse Energietoeslag</p>

BESLUIT burgemeester en wethouders

1. Kennis te nemen van de uitkomsten van de analyse van de uitvoering van de energietoeslag.
2. In te stemmen met het voorstel om de huishoudens met meer inkomen dan 120% van de geldende bijstandsnorm niet in aanmerking te laten komen voor de tweede gedeeltelijke energietoeslag omdat het budget niet toereikend is.
3. De aanvraagtermijn voor de Energietoeslag 2022 te verlengen tot en met 31 december 2022.
4. In te stemmen met de Beleidsregels Energietoeslag versie 3.

SAMENVATTING

In april 2022 heeft het college besloten tot het verstrekken van een eenmalige energietoeslag van € 900,- aan huishoudens met een inkomen tot 120% van de geldende bijstandsnorm. In juni 2022 stelde het college vast dat ook huishoudens die op grond van hun inkomen net niet in aanmerking komen voor de toeslag moeite hebben met het betalen van de energierekening. Het wel of niet ontvangen van een toeslag van € 900,- maakt dan een groot verschil. Het college heeft daarop besloten om de eenmalige energietoeslag deels beschikbaar te stellen voor deze huishoudens. De hoogte van de toeslag hangt dan af van de hoogte van het inkomen.

In juli 2022 heeft minister Schouten besloten de energietoeslag met € 500 te verhogen. Begin september 2022 is in een ambtelijke memo aan het college voorgesteld om de aanvullende toeslag direct ambtshalve uit te keren. Ook is in deze memo toegezegd dat zodra het beschikbare budget in de septembercirculaire (eind september) definitief bekend is gemaakt er een collegevoorstel zal volgen waarin een advies wordt gegeven hoe er met de huishoudens moet worden omgegaan die een gedeeltelijke eerste energietoeslag hebben ontvangen. De vraag was of het budget toereikend is om hen nu ook een tweede gedeeltelijke aanvullende toeslag te verstrekken.

Na een analyse van de huidige stand van zaken kan geconcludeerd worden dat er een tekort gaat ontstaan doordat we meer huishoudens een energietoeslag toekennen dan dat wij aan budget vanuit het Rijk ontvangen. Het is daarmee helaas niet mogelijk om de huishoudens die een eerste gedeeltelijke energietoeslag hebben ontvangen ook een gedeeltelijke tweede toeslag te verstrekken. Het Rijk heeft toegezegd dat er ook in 2023 de mogelijkheid bestaat om een nieuwe energietoeslag aan te vragen. Dit is de reden dat de aanvraagtermijn voor de energietoeslag 2022 is verlengd tot en met 31 december 2022. Vanaf begin januari 2023 kan de energietoeslag 2023 worden aangevraagd.

INLEIDING

In april 2022 heeft het college besloten tot het verstrekken van een eenmalige energietoeslag van € 900,- aan huishoudens met een inkomen tot 120% van de geldende bijstandsnorm. U heeft hierbij gekozen voor een toeslag van € 100 boven op de richtlijn van € 800 vanuit het ministerie. Dit aanvullende bedrag is gefinancierd vanuit een restant van de TONK-middelen. Deze coronagelden waren in 2021 niet volledig besteed. De middelen waren oorspronkelijk bedoeld voor het compenseren van noodzakelijke kosten van inwoners. Door dit restant toe te voegen aan het budget voor de energietoeslag wordt het alsnog besteed aan noodzakelijke kosten die inwoners niet zelf kunnen betalen.

In april 2022 heeft een aantal gemeenten aangegeven dat de toegezegde compensatie vanuit het Rijk voor de energietoeslag niet dekkend zou zijn. De VNG heeft daarop bij het Rijk gepleit voor een financiële garantie voor de uitvoering van deze landelijke regeling. Eind april 2022 heeft het kabinet daarop besloten om het beschikbare budget te verhogen met € 175 miljoen, van € 679 miljoen naar € 854 miljoen. Volgens de VNG was de financiële garantie aan gemeenten hiermee voldoende ingevuld.

In juni 2022 stelde u vast dat ook huishoudens die op grond van hun inkomen net niet in aanmerking komen voor de toeslag moeite hebben met het betalen van de energierekening. Het wel of niet ontvangen van een toeslag van € 900,- maakt dan een groot verschil. U heeft daarop besloten om de eenmalige energietoeslag deels beschikbaar te stellen voor deze huishoudens. De hoogte van de toeslag hangt dan af van de hoogte van het inkomen. Ook deze gedeeltelijke energietoeslag is gefinancierd vanuit het restant van de TONK-middelen.

In juli 2022 heeft minister Schouten besloten de energietoeslag met € 500 te verhogen. Begin september 2022 is in een ambtelijke memo aan het college voorgesteld om de aanvullende toeslag direct ambtshalve uit te keren. Bij de uitvoering kwamen veel signalen binnen dat inwoners financieel in de knel kwamen. Het voorstel was om de tweede aanvullende energietoeslag van € 500 ambtshalve te verstrekken aan de huishoudens die ook in aanmerking zijn gekomen voor de volledige eerste energietoeslag van € 900. Inwoners hebben dan eerder hun geld en de uitvoering wordt deels wat ontlast zodat de nog openstaande aanvragen eerder afgehandeld kunnen worden.

Ook is in deze memo toegezegd dat zodra het beschikbare budget in de septembercirculaire (eind september) definitief bekend is gemaakt er een collegevoorstel zal volgen waarin een advies wordt gegeven hoe er met de huishoudens moet worden omgegaan die een deel van de eerste energietoeslag hebben ontvangen. De vraag was of het budget toereikend is om hen nu ook een tweede gedeeltelijke aanvullende toeslag te verstrekken.

BEOOGD RESULTAAT

Het verstrekken van de energietoeslagen aan huishoudens met een minimuminkomen.

KADER

De regeling eenmalige energietoeslag kadert binnen:

- titel 4.3 van de Algemene wet bestuursrecht;
- artikel 35 van de Participatiewet;
- Beleidsregels armoedebestrijding Olst-Wijhe
- Beleidsregels armoedebestrijding Olst-Wijhe, versie 2

ARGUMENTEN

Om te kunnen bepalen of en welke mogelijkheden er zijn om de huishoudens die een deel van de eerste energietoeslag hebben ontvangen ook een tweede gedeeltelijke aanvullende toeslag te verstrekken is het van belang om de huidige stand van zaken te analyseren. Hierbij is gebruik gemaakt van de managementinformatie die is bijgewerkt tot 1 oktober 2022.

Er hebben tot 1 oktober 2022 al 523 huishoudens de volledige eerste (€ 900) en tweede (€ 500) toeslag ontvangen. Deze huishoudens hebben in totaal dus € 1.400 per huishouden ontvangen. Daarnaast zijn er 72 huishoudens die een deel van de eerste energietoeslag hebben ontvangen. In totaal is er aan de eerste groep afgerond € 732.000 uitgegeven en aan de tweede groep afgerond € 35.000. Dit leidt voorlopig tot een totaal van € 767.000 aan uitgaven.

In de septembercirculaire 2022 is het definitieve budget vanuit het Rijk voor de energietoeslag bekend gemaakt. Hieruit blijkt voor Olst-Wijhe de volgende financiële situatie:

Budget Energietoeslag (exclusief uitvoeringskosten)

Middelen Rijk Toeslag 1	€ 464.000
Middelen Rijk Toeslag 2	€ 291.000
Totaal middelen Rijk	€ 755.000
Inzet restant middelen TONK	€ 84.000
Totaal beschikbare middelen	€ 839.000

Uitgaven energietoeslag

Totaal van 595 toeslagen	€ 767.000
--------------------------	-----------

Dit betekent dat er op 1 oktober 2022 nog een beschikbaar budget was van afgerond € 72.000.

Er zijn echter ook nog ongeveer 130 aanvragen die afgehandeld moeten worden. Ervan uitgaande dat 80% van deze aanvragen (dus 104) leidt tot een volledige toekenning van de eerste en tweede energietoeslag van in totaal dus € 1.400 per huishouden dan stijgen de uitgaven nog met in ieder geval € 145.600. De conclusie is dan ook dat er bij deze aannames een tekort gaat ontstaan van ongeveer € 70.000. Er wordt dus zeer veel en boven verwachting gebruik gemaakt van deze regeling.

Daarnaast kan worden vastgesteld dat het budget dat we vanuit het Rijk hebben ontvangen niet toereikend zal zijn. Er hebben nu al 523 huishoudens een volledige eerste en tweede energietoeslag ontvangen en zoals aangegeven verwachten we er nog in ieder geval 104 huishoudens bij. Uitgaande van het bedrag dat het ministerie voorschrijft van € 1.300 komen de uitgaven voor deze 627 huishoudens op afgerond € 815.000, terwijl we maar een budget ontvangen van € 755.000. Het veruit grootste deel van het hiervoor berekende tekort van € 70.000 komt dus doordat we € 60.000 te weinig ontvangen van het Rijk. En het tekort kan de komende weken dus nog verder toenemen als er nog steeds nieuwe aanvragen worden ingediend.

Wij zijn overigens niet de enige gemeente die hiermee te maken heeft, want Divosa heeft in september een enquête gehouden onder gemeenten over hun budget voor de energietoeslag. Hieruit blijkt dat een derde van de gemeenten (34%) budget tekortkomt. Nog eens een derde van de gemeenten heeft hier nu (nog) geen zicht op. Slechts 13% komt precies uit en 18% houdt budget over. Hiermee komt de situatie van Olst-Wijhe overeen met veel andere gemeenten. Uit contact met Divosa blijkt dat de VNG namens alle gemeenten met het Rijk in gesprek is over een compensatie van deze tekorten.

Energietoeslag 2023 en aanvraagtermijn energietoeslag 2022

Het is inmiddels ook duidelijk geworden dat er in 2023 een nieuwe energietoeslag aangevraagd kan worden. De aanvraagtermijn voor het indienen van de huidige energietoeslagen waarover dit voorstel gaat loopt tot en met 31 oktober 2022. Hiervoor is destijds gekozen zodat alle aanvragen, rekening houdend met de wettelijke afhandelingstermijn van 8 weken, voor het einde van het kalenderjaar kunnen worden afgerond. Toen was echter nog niet bekend dat er in 2023 nog een energietoeslag moet worden uitgekeerd aan huishoudens met een minimuminkomen. Gelet op dit nieuwe gegeven en het feit dat er nog steeds aanvragen binnenkomen, de wintermaanden eraan komen en de jaarafrekeningen inclusief nieuwe tarieven voor veel huishoudens de komende 2 maanden bekend worden, wordt voorgesteld om de aanvraagtermijn te verlengen tot en met 31 december 2022. Vanaf begin januari 2023 kan er dan een aanvraag worden ingediend voor de energietoeslag 2023. Dit voorstel betekent wel dat het hiervoor ingeschatte tekort van € 70.000 wat hoger zal uitvallen. Hoeveel hoger valt niet in te schatten, temeer al zeer veel huishoudens een toeslag toegekend hebben gekregen.

Huishoudens met een inkomen van iets meer dan 120% van de geldende bijstandsnorm

De conclusie van bovenstaande analyse, dat we dus al budget tekort gaan komen, leidt ertoe dat wordt voorgesteld om de huishoudens met een inkomen van iets meer dan 120% van de geldende bijstandsnorm niet in aanmerking te laten komen voor (een deel van) de tweede energietoeslag omdat de middelen niet toereikend zijn.

Beleidsregels

De wijzigingen die hiervoor zijn voorgesteld leiden ertoe dat de beleidsregels moeten worden geactualiseerd. Er wordt dan ook voorgesteld om in te stemmen met de Beleidsregels Energietoeslag versie 3.

DRAAGVLAK

Huishoudens met een inkomen van iets meer dan 120% van de geldende bijstandsnorm die bij de aanvraag voor de eerste toeslag deze deels hebben ontvangen, zullen zeer waarschijnlijk ook behoefte hebben aan een tweede gedeeltelijke toeslag maar die zullen ze niet toegekend krijgen.

DUURZAAMHEID

Niet van toepassing

RISICO'S (financieel/juridisch)

Zie onder argumenten. Hierbij wordt nog opgemerkt dat er dus ook in 2023 een energietoeslag moet worden toegekend en dat we daarvoor weer budget vanuit het Rijk gaan ontvangen. Gelet op de uitkomsten van de analyse in dit voorstel zullen we zeer nauwlettend de gestelde criteria en het beschikbare budget in de gaten houden en zodra er meer bekend is dan zal er een nieuw collegevoorstel worden opgesteld waarin de werkwijze voor de energietoeslag 2023 en de financiële risico's centraal staan.

FINANCIËLE CONSEQUENTIES

Zie onder argumenten.

AANPAK/UITVOERING

Als u instemt met dit voorstel dan gelden de geactualiseerde beleidsregels en dan zal er naar de inwoners worden gecommuniceerd dat er tot en met 31 december 2022 een aanvraag voor de energietoeslag 2022 kan worden ingediend. In de komende maanden worden alle nog liggende en nog binnenkomende aanvragen in behandeling genomen. Dan zal ook blijken hoe groot het uiteindelijke tekort is dat zal ontstaan. En mogelijk is er dan ook meer bekend over een eventuele compensatie vanuit het Rijk.